

1130, 1200: *Venzi(D)les*, 1271 i 1281: *Vendzilles*.¹

Mentre que en el text normal de l'Acta de 839, ho ha alterat, en *Vicinulas*, per adaptar-ho a un mot llatí conegut, però és forma desmentida per totes les altres.

ETIM. Si ens atenim a un tipus comuníssim en tota la nostra toponímia, i conforme als antecedents del ll. clàssic i de les llengües veïnes, endevinarem que aquí tenim el mot VICINIAS ('veïnats, llogarets') *uicinia*, pl. de *uicinium* que és llatí clàssic amb aquest sign., d'on *Castell-viny*, *En-viny*, i altres art. de la nostra obra. Evolució fonètica: **Veziyes* amb propagació nasal *Venzines* (tal com *mangrana* < *magrana*, *ma(n)çana*, *mancha*, *ale(n)dano*) i dissim. *Venzilles*. És verssemblant que en les mencions de 1058 i 1064 s'hagi de llegir *Venzimies* (per *-inles*) sens dubte errada del copista, car un nexa *nl*, de tota manera seria increïble.

En lloc de VICINIAS apareix una forma VICINAS, amb el mateix sentit que el col·lectiu BICINIAS, en altres NLL veïns i de comarques pirinenques; riuet de *Vesines*, que desaiuga a l'*Estany*² de *Lanós* baixant dels Pics de *Vesines* i de *Vesinelles* (2503 alt.). *Baines*, veïnat de Vall Ferrera, entre Araós i Tirvia (cf. art. *Baén*), *Les Esbazines*, barranc a la vall de Boí, entremig d'Iran i Irgo (XIII, 192), segurament al·ludint a aqueixos dos llogarets. SerraV llegeix *Les Vesies* en un doc. de 1573 nom d'una masada de La Pobla de Lillet (*Pinós i Mt.* III, 184), potser lliçó imperfecta d'un *vesiēs* (= *-ines*) (o per encreuament amb *masiēs*?).

¹ I, en una cita del S. XII, on cal evidentment llegir *uincinulas* en lloc del *uincinulas* del ms.—² Torras, *Pir. Cat.* 213: *Bessimes*, *Bessinelles*, grafia inexacta; però amb *-s* simple: «Pic de *las Vesines i Besineilles*» (Brousse, *Cerd. Fr.*, pp. 393, 361 i el m. Min. Int. ho posa junt amb *Col de Las Vezines*, en el vèrtex Lanós-Portè-Arieja i «*Jasse des Besineilles*»).

VEO

Llogaret valencià de la Serra d'Espadà, agre. al mun. d'*Alcúdia de Veo*, a la frontera lingüística, una trentena de k. OSO. de Castelló d. I. P., més enllà d'Onda.

PRON. J.G.M. sentí *bēo* a gent de la Plana, 1936; S.Guarner *vēo* a Aín i l'Alcora (1936). En les enqs. de 1961 vaig constatar distinció de *v* i *b*: en el poblet mateix crec que ho deien amb *b* (XXIX, 176); en els següents, en tinc nota precisa: *bēo* a Suera (XIX, 179), a Aín: «collado de *bēo*» (166), a Artana: *vēo* però abans *bēo*.

Segurament hauria estat millor adoptar l'ortografia *Beo* (d'acord amb les mencions antigues, però en el *Nom.* de 1936 S.Guarner, ha mantingut la grafia *Veo*, oficial, sense més fonament que les formes cast. *yo*

veo, *él ve* etc. que és ja la de Cavanilles (II, 109), *GGRV* i *AlcM*.

MENC. ANT. Rept.: Vall i castells de *Bebo* i de *Ayn* (Bof., p. 464); i a la p. 376: *Veyo* i les seves alqueries (les quals no anomena); 1242: *Veyo* (MiretS., *Itin. de J. I.*, p. 155; Huici, p. 351); 1247: *Beyo* (Huici I, 451). En la *Crònica* de J. I (§ 370, Ag. 388,3f.): en l'alçament d'Alazrac: «si *Penacadel* se perdria, lo port de Cocentayna se perdria --- e seria gran desconort dels chrestians, dessà d'Eslida e de *Beo* que havien vensuts bé 3 milia chrestians ---»; 1279: «las alquerias de Canals, Crespins y Alcudia, a cambio de las de *Veó* y Aín» (Mtz.Fdo., *DocValACA* II, n. 765); 1279: *Vēbo* citat junt amb *Xep* (ib. II, 586).

ETIM. La suggereix ja la situació: el camí que remunta la vall del riu des d'Onda i Tales cap a l'Espadà, en arribar al poble de *Beo* i traspasar-lo, es bifurca: una branca cap a Aín i l'altra a Alcúdia i la Serra. *Veó* és, doncs, un BIVĪUM 'destriament de dues VIAE'. En romànic no sols s'ha mantingut en el (possible cultisme) it. *bivio* id., sinó amb canvi de sign., per a un instrument giradís en dos sentits: gall. *beo*, port. *veio* 'manivel·la, cigonyal de poar' etc. (*DECH* s. v. *vena*). Amb la mateixa reducció fonèt. de *-vĭ-* i igual *e* (de *ŷ*), tenim en toponímia el mot homòleg TRĪVĪUM 'cruïlla': que ha donat a Ribagorça el nom de *l'Tréjo* a la sortida del poble de Boí (on convergeixen els tres grans camins de la Vall: els que puguen: un de Barruera i l'altre d'Erill, i el que tira vall amunt cap a Caldes (*TVBoí*, II, 22).

És clar que és un nom mossàrab, com ho prova la conservació de la *-o*; la B-etimològica s'ha conservat en gran part en les prons. locals, i en la major part, i més autèntiques, de les grafies antigues, si bé ultracoregint la pron. àrabiça (que no admet *v*) es devia canviar en *v-* en algunes.

En altres zones de substrat mossàrab trobem topònims de forma paral·lela, provinents de BIVĪA, pl. del neutre *bivium*: *Beas*, poble del p. jud. de Huelva, un altre mun., del p. jud. Guadix, *Beas* de Segura, prov. Jaén (p. j. Villacarrillo).

Veola, V. *La Vola* -*Vero* -*Verd*, V. *Puigverd* i *Verd* (infra) -*Ver*, *Bent*-, *Vera*, V. *Ve-*

VERA

Noms compostos amb aquest adjectiu arcaic, significat 'grisenca' o 'de colors virolats', ll. VARIUS, -A.

Pennavera, a. 1179, sembla haver estat alguna ermita o santuari antic, cap a Tamarit de Llitera (Kehr, *Papsturk.*, p. 481) pròpiament 'penyal d'aqueix color' Cf. *Peñalver* poble de la prov. Guadalajara.

La Vallvera, pda. prop de la ci. de Valls, que afron-